

EDINOST

Glasiló Slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edinosti je moč«

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in sabote o poludne. Cena za vsako leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri oporavništvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Serliet in v Ajdevičal po 3 kr. — Naročenci, reklamacije in inserate prejema Oporavništvo, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Val dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznana in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Slovan gre na dan!

Vsako ljudstvo more le potem pametno napredovati, ako zna spojiti svoje interese z interesi drugih njemu sosednih ljudstev; kedor ni drugim pravičen, sploh je le enostransk in ne more napredovati v pravem zmislu. To velja posebno glede ljudstev, oziroma narodov. To naravno podlago trajnega obstoja zapuščajo posebno rada taka ljudstva, katera so po večstoletnem težkem delu in zatajevanju prišla do nenadno velike moči in velikega vpliva. Potem ko je tako ljudstvo toliko stoletij samo težko delalo, rado bi se spočilo in videlo, da bi druga ljudstva zanj delala.

Ali taki nagibi so proti človeški moralni in zato mora tako ljudstvo se sofizmi miriti si slabo vest. Iz tega nastane teorija o izvoljenih in z večimi pravicami obdarjenih ljudstvih in narodih. Ali kakor hitro začne tako ljudstvo propadati moralno vsled takih načel, začneja ob enem propadati tudi duševno in fizično, in sicer je to tista bolezen, na katerej so propali tudi Grki in Rimljani, in od katere ni drugače mogoče ozdraveti, nego po strašnih nesrečah, morda po takih in še večih, kakoršne je skušal francoski narod leta 1870.

Obrnimo rečeno na nemški in italijanski narod. Po daleč segajočih podjetjih ustrojeni nemški narod je bil po mnogih nesrečah razdeljen in razcepljen v vse polno raznih majhnih držav; znotraj stiskan, po tujem jeziku in tujih šegah strašno razjeden, skoraj se ni mogel več povzdignoti do kakega skupnega večjega dejanja. Malo število plemenitih ljudi se je vzdignolo v tej temoti, ono je spoznalo sužnost svojega ljudstva ter ustvarilo tisto duševno življenje, katero

je ščasoma nemški narod tako oplemenitilo in povzdignolo, da je mej njim k malu prodrila narodna ideja in se tako vkoreninila zavest in hrepenenje po svobodi, da se je na tej moralnej podlagi v primerno kratkem času povzdignolo do popolne neodvisnosti, do svojega cesarstva in do največje mogočnosti. Ali vidi se skoraj, kakor da bil nemški narod prehitro in preleško prišel do vrhunca sreče, kajti pozabil je prehitro na lastne nesreče, nehali so obziri proti drugim narodom, kajti kreposti ni bilo treba več.

Človeško pravo so posebno Nemci v zadnjem času začeli nadomestovati s pravom najmočnejšega, kar kaže posebno izgnanje 30.000 Poljakov, kateri se skoro večinoma preselili na ruski del Poljske, in katero postopanje utegne posebno nevarno postati nemškemu narodu sploh. No, naši avstrijski Nemci so, mej njimi posebno oni del, katerega vodijo Plener, Pickert in drugi skrajneži, tako ponosni na mogočnost nemške države, da se tudi v Avstriji proglašujejo za izvoljeno ljudstvo, katero sme po vsej pravici imeti na vjetih vsa druga avstrijska ljudstva ter jih se silo voditi po takih potih, katera tem ljudstvom ne ugajajo.

Voditelji prenapete nemške stranke po ovinkih celo kroni preté, češ, da otresejo svinčene podplate, ako jim krona ne pomaga do absolutnega gospodarstva nad vse druge avstrijske narode.

Iz tega se vidi, da je Nemce prehitra in prevelika sreča tako zaslepila, da kmalo zgubé najlepše kreposti, kakoršne so: vstrajnost, ponižnost, pravičnost do svojih sosedov, in da si vsled tega tudi nakopljejo vse polno sovražnikov. — Bismark res da še nekoliko brzda svoj narod in da si

še vzdržuje prijateljstvo sosednih držav; on kakor velik državnik sam morda vidi, da njegov narod ni na pravem potu; ali tendenca nemškega naroda ostane le ona za podjarmljenje drugih narodov in začel je Nemce obsenčavati tisti šovinizem, katerega so oni tolikokrat in po vsej pravici kritikovali na Francozih.

Kar pa velja o nemškem narodu, to velja v še večji meri o Italijanih. — Nemski narod je v zadnjem času v vedah največ napredoval in se vsaj resno pripravil na veliko vlogo, katero igra; ali mej Italijani ni veda v tistej meri napredovala, ampak še zastala je, in reči se mora, da so Italijani gledé prava, kulture, posebno pa gledé umetnosti uže davno bili dosegli svoj vrhunec in da denes v marsikaterem obziru nazadujejo. Italijani so bili v prvi polovici tega stoletja in do l. 1859. prav tako razkosani, kakor Nemci; ali imeli so tudi oni nekoliko plemenitih mož, posebno nekoliko literatov in politikov, kateri so narod navduševali za svobodo in narodno neodvisnost.

Priznati je treba, da je italijansko plemstvo velikansko žrtvalo za neodvisnost svojega naroda; ali prosti narod je vso stvar manj razumel in težko da bi se bili Italijani tako hitro osvobodili, da jim ni priskočil najprej Napoleon III., potem pa Bismark na pomoč.

Priznati torej morajo Italijani sami, da so le ugodne politične konštelacije pospeševale njih neodvisnost, v prvi vrsti pa Napoleon III., kakor nekdanji ud italijanske zarote proti tujemu gospodarstvu.

Italijanski narod, ki je mešanica raznih narodov, kateri so planoli na Rimljane, uničili jih in se potem z njimi stopili, ta narod je imel v sred-

njem veku veliko kulturno nalogo, ali to kulturo je najbolj izvrševal in najbolj napredoval takrat, ko je bil še razdeljen v mnogo malih držav, katerih nekatere, kakor Benetke, Genova, Toskana so bile svetovno mogočne in so širile luč kulture daleč po svetu.

Italijani tudi ne bi smeli nikoli pozabiti, da so bili posebno tudi mogočni Papeži v srednjem veku največji gojitelji in pospeševalci umetnosti in da ima Italija baš njim hvalo dajati za najlepše in največje spominke umetnosti, katere bode svet za vse čase občudoval. V novejšem času pa je politika tako absorbirala vse najboljše sile tega naroda, da je sicer politično napredoval, ali glede vede in umetnosti zaostal.

Pri vsem tem pa so socialne razmere na Italijanskem ostale še vedno srednjeveške; tam v evropskem raju imamo še vedno na enej strani posestnika gospoda, na drugej kmeta roba brez vsacega imenja.

To razmerje pa tako slabo vpliva na duševni in materijalni razvitek italijanskega naroda, da se je bati tam, na apeninskem polutoku največjih homatij in rabuk, uprav takih in še večih, kakoršne se gode na Irskem. Pri vsej tej domačej mizeriji, katere vender nemajo Nemci, pa so Italijani prav taki mogočneži, kakor Nemci, in da bi ta narod imel tisto moč in tisto učnost, kakor nemški, še vse drugače bi gledal po tujem posestvu, nego gleda zdaj.

Ni treba pa misliti, da je takozvana Iredenta v Italiji omejena le na nekatere prenapete osebe; to si prizadeva oficijelna Italija samo uveriti sosedne države, posebno pa naše državnike; sicer pa je vsaj vsakemu predobro znano, da se je vseh večih lite-

PODLISTEK.

Narodne pripovedke.

Iz Spodnje Štirске.

XVI.

Bil je v nekem kraju premožen oštir; ne daleč od njegove hiše pa siromašen kovač, kateri je imel zraven še pomagača; večkrat se je pripetilo, da niso imeli kaj jesti — posestva ni bilo — le ob tem so živeli, kar je zaslužek nesel. Ta kovač pa je imel ženo in tudi več otrok. Dogovorili so se nekaj, da pojdejo na večer k temu bogatemu oštirju, kateri je imel prav debelo tele, ter mu je ukradejo: dogovorjeno, storjeno. Prinesejo tele domov in se prav dobro gosté z njim. Oštir pa hitro zapazi, da mu majka tele, ugiblje, kdo bi je bil ukradel; sumi na Kovačeve, kar naravnost jih pa ne more dolžiti. Oštir na to izprazne svojo omaro, v katerej je imel dragocenosti, zapre vanjo svojo kuharico, sklenico vina, požirek žganja in kos zemlje. Na to gre k Kovačevim prosit, naj bi njegovo omaro, v katerej ima dragocene reči, za nekoliko dni shranili, ker on mora na rano jutro na daljšo pot iti; doma bi mi lahko moji slugi kaj ukradli. Kovač pravi, naj shrani omaro pri njem, če hoče, in oštir mu jo pripelje.

Bliža se poldan, in Kovačevi se spravi-

vijo k južinj; jedó kose pečnega mesa oštirjevega teleta, da je prijetno dišalo po veži; posebno najmlajšemu sinu se je dobro zdelo, zato pravi: Oče! dobro je to delo oštirjaševo. Ker pa vse, kar je ženskega spola in nosi jajnko, ne more nikdar jezika za zobmi držati, oglasi se v omari zaprta kuharica: Tele tedaj vi jestel Vsi kovačevi se prestrašijo, zaslišavši iz omare ta glas.

Kaj bo, ko pride oštir domu? prasha svojo družino mojster kovač; pa kovačev pomagač reče: Nič se ne bojte! po južinj uže jaz babo uženem. Ko pojuzinajo, stopi pomagač za omaro; odtrga zadaj pod, zgrabi babo, zadavi jo in žganje spiše, zemljo pa babi v goltanec porine in zopet zadeja omaro.

K malu se vrne oštir in reče kovaču, da je spotoma dobil pismo in da mu ni treba potovati; spravi omaro zopet domu in jo doma odklene, pa kaj vidi? — Kuharica mrtva v kotu sloni, in polu zemlje v ustih drži.

Močno žal mu je za to vestno in premeteno kuharico, kde dobi njej enako! Misli, kaj bi počel in zmisli si ter gre h Kovačevim, prosi pomagača Kovačevega, naj za lepo plačilo kuharico pokoplje natihoma, da nikdo vedel ne bo.

Pomagač privoli, gre in zadene kuharico na ramena ter jo odnese na Kovačevo podstrešje. Krčmar ves tisti dan hodi tiho sem in tja, ne govori z nikomer; obraza je čmerikavega, oči se mu svetijo, ne diši mu jed, pije pa nad mero in zdaj pa zdaj zakolne.

Slugi bodijo preplašeni okoli, ne ljubi

se jim govoriti, ker vidijo da je gospodar tako čmerikavega obraza. Pride poldan, nikdo jih ne pokliče na južinjo. Čudijo se temu, ker kaj tacega se še nikoli ni zgodilo.

Pod noč reče pomagač svojemu mojstru: Nisoj imamo lepo priložnost, da pojdemo oštirjevega prašiča klat; ko ga ubijemo, vržemo ono babo na prašiča; gotovo bo mislil oštir, da ga je ubila ona; on ga ne bo hotel jesti in dobomo ga mi. Mojster odgovori: Dobro si uganil. Kar so se dogovorili, to so tudi storili; Kovačevi vržejo babo res na ubitega prašiča, v roko pa jej-taté nož vbadnik. Zjutraj zgodaj nese jedi prašiču oštirjeva dekla, pride do svinjaka, odpre ga in vidi, da prašič mrtev leži, na prašiči pa baba kleči in nož v rokah drži. Dekla se prestraši, zalopotne svinjakove duri, zbeži in gospodarju pove, kaj se je nicoj zgodilo. Krčmar tega ne veruje, gre gledat on in tudi vsa njegova družina; ko pa vidi, da je resnica, še bolj se prestraši, otide, ne spregovori besede, na dušek izpije kupo hrinjeveca in gre spet h Kovaču. Ko tja pride, najde jih pri južinj. Dober dan, reče prišlec: Bog daj, odgovori Kovač: — Uže spet sem pri vas, reče oštir, ko se oddahne. Nič ne de, saj je navada, da sosed sosedu obiskuje čestokrat, da drug drugemu potoži to in ono; mene veseli, če me sosedje pogosto obiskujejo, odgovori kovač. Pri zadnjih besedah se malo v stran obrne, da bi mu smeh ne ušel, ker dobro je vedel, kaj je — in zakaj je prišel oštir v vas; sluga pa se še zmenil ni, ko ne bi nič vedel, kar se je prejšnjo noč zgodilo.

Oštir začne slugi z ostrimi besedami govoriti, kako je zakopal kuharico. Ta pa odgovori, da dobro, tako kakor je navada pri mrličih. Zopet ga prosi, naj gre in pokoplje žensko, pa tako, da je ne bo več nazaj; res spet gre po njo, pa prasha oštirja, zakaj prašiča ne jedo, saj je otekla kri. Nobeden ga neče jesti, vsem se studi, reče oštir. Dajte ga pa meni — prosi sluga. — Ej, nisi ga vimenju božjem, kamor hočeš, odgovori oštir. Vesel zgrabi prašiča, naloži ga na ramena in nese proti domu in veseli so bili vsi Kovačevi, da so celo zastonj dobili prašiča in mojster pohvali slugo.

Se le potem gre po kuharico, zvečer pa jo nese na pokopališče, ko se je uže trda noč storila; bila je ta noč posebno temna in hladna; pot mu je tekel z obraza, ko prinese breme, stresse ga z ramena ter zraven sede, da malo odpočije. Sree mu je tolklo, ko bi s kladivom udarjal. — Tako nekaj časa sedi in ugiblje, kako bi vender tega mrliča k počitku spravil; vstane, gre malo v stran in tam najde nekega krošnjarja, kateri nosi blago po hišah. Noč ga je dobila tam in on je odložil krošnjo z blagom ter legel k počitku, ker mislil je, na pokopališču sem varen pred hudobnimi ljudmi, mrlič pa mi itak škodovati ne morejo. Tih se plazi naš pokoplič proti onemu možu, vidi, da spi, kar je sodil potem, da je uže od daleč slišal smrčanje, odveže hitro remen pri krošnji, odgrne rjuho in blago večinoma odnese, namesto tega pa mrliča v krošnjo zaveže. Tako stori in otide domu, kder ga mastna svinjina čaka.

Krošnjar se zbudi na rano jutro, ko

ratov, državnikov in skoraj vse italijanske edino odločilne inteligencije poprijel nek napuh, ki se javno kaže v Iredenti, bolj skrivno pa v najnovejši kolonijalni politiki Italije.

Kakor pa se posebno avstrijski liberalni Nemci bahajo s pridobitvami svojih bratov v »rajhu«, prav tako je ošabnost avstrijskih Italijanov nam Slovanom uprav neznosna.

Znano je, kako se posebno liberalni Italijani strašno šopirijo v svojih listih se svojo kulturo, se svojo inteligencijo in svojimi kapitali, in kako zaničljivo govore o vsakem prizadevanju Slovencev in Hrvatov v dosego narodne svobode in viših kulturnih ciljev; oni nas Slovane uprav svetu predstavljajo kakor niže organizovano človeško pleme ter nam odrekajo vsake višje zmožnosti; — stvar je uže do tega prišla, da more človek dvomiti nad pravim razumom lahonskih steklišev in uprav te naše lahone in njihovo politiko hočemo najprej bližje pogledati. (Dalje prih.)

Lamentacije.

V.

Kder je sled, tudi ni daleč lisica, pravi lovec, ko zagleda stopinje v snegu, in to bi trdil, da se godi tudi glede političnega življenja v Trstu. Lojalnost (?) lahonska se je pokazala tu gotovo večkrat v najsvetlejši svoji obliki: Lahoni obloženi z bombami in dinamitom nose tako lojalnost in zvestobo izza meje ter tu razširjajo enake ideje. Ni toraj neslano in nič vredno kričanje ono, ki se vzdiguje sedaj po časnikih, katerim je glavni smoter občna domovina Avstrija in ljudstvo, kateremu se krivica ne sme goditi nikdar, ako se jo hoče ohraniti zvesto, navdušeno in delalno.

Vsak mora spoznati, da se z draženjem in zasramovanjem nobeden ne pridobi, ampak se tem bolj odtuji. Enako so delali Lahi z okoličani. Dokler so lepo z njimi ravnali ter jim niso kratili pravic, bili so okoličani dobri in zaupali so jim, ali sedaj, ko laški magistrat išče jih potujčiti, ko so se Lahoni proti njim zakleli ter ne bodo mirovali, ampak jih vedno bolj dražili in segali v njih pravice, po pravici so okoličani, kakor tudi vsi tržaški Slovenci in patrijotični Italijani z magistratom, mestnim vladalcem, nezadovoljni in nanj mrmrajo.

In kdo bi jim zameril: vsaj ima vsak pravico v deželi, kder davke plačuje, zahtevati, da mir uživa, da se ne izživa in

se je še le danilo, oprti si krošnjo ter se napoti dalje po svetu. Ko postane uže žejin in lačen, pa gre prav k tistem oštrju, da si zamoči grlo in okrepi želodec. Tu najde gospodarja na pragu stoječega, ki si od spanca še oči menca. No, kupite kaj za se in za družino, danes celo »fal« dami Oštr pa mu odgovori: Vi vsakokrat tako pravite, če pa kaj prodaste, pa hočete nas odreti. Ni derem vas, ne, ubog je moj zaslužek: pravi oni. No, homo pa videli, nesite noter blago. Krošnjar na mizo postavi krošnjo ter začinja razvezavati, pa kar naglo se debela kuharica zvrne iz krošnje na tla. — Oštr se hudo prestraši, ker je vedel, da ta človek je dobro poznal njegovo kuharico, ker dostikrat je kaj kupila od njega, oba osupla stojita nekaj časa. Na to prvi reče oštr: Kaj hočete za to, da tega nikomur ne poveste? Krošnjar odgovori: 200 rajnšev, ker je imel poprej blaga za 100 rajnšev in 100 rajnšev pa hoče imeti za to, da bo molčal.

Krčmar mu da 200 rajnšev, in žalosten gre zopet h Kovačevemu pomagati se potožiti. On mu razloži, koliko je imel zgube, in koliko je imel uže žalosti; jaz ti zabijujem, da moraš zdaj vendar dobro zakopat to truplo. Pomagač mu pritrudi in gre zopet zvečer na pokopališče, izkoplje jamo, položi mrljca noter, potepta zemljo dobro okoli, ter jo zakrije z rušnjo, da se ni nič poznalo. Odslej kuharice nikdar več ni bilo domu.

*) grobokop.

ne robuje gospodom, ki mu vsiljuje, kar se jim ljubi.

Šopiriti se in zatirati druga ljudstva ni po avstrijskem in po nobenem pravu pripuščeno nobeni narodnosti, ampak vsem se mora deliti, kar jim tiče, naj si bode narod, katerega v kakej deželi drug narod nadkriljuje, bogat ali ubog. Ne mislimo tedaj: če niso v občje Slovenci na Primorskem bogat narod, da zato morajo svojim sodeležanom, ki so največ Italijani, v strahu biti ter plesati kakor jim zadnji godejo. Ne, to ni dopuščeno po nobenem zakonu gospodom Italijanom, naj si bodo tudi milijonarji ali kar si bodi. Večina se mora sicer podvreči manjšini, ali ne v vsem, ampak le v kakej stvari. Prva namreč nema pravice v Trstu povsem slovenskim okoličanom (kajih je vendar nad 40.000) laške šole vsiljevati, z njimi laški občevati in zatirati jih na vsak mogoč način.

Do neke meje se jim dopuščja vladati nad drugo narodnostjo, ali se nad njo šopiriti ter delati z njo liki Turek z rajo, tega nemajo pravice in temu se moramo ustavljati. Zavednost je pa, da se to doseže, prva, in zavedni moramo biti ter ne slepo slušati ter puščati, da se nam polena pred noge mečejo.

S tem pa nočemo nobenega nagovarjati, da bi si sam skušal pravico delati, ampak le oči odpreti našemu ljudstvu, da ni vse tako lepo, kar se iz gnezda iridentskega, mestnega magistrata, prisveti, ampak da nam uprav iz one kolibe mnogo slabega dohaja, kar nas moti in po nepotrebnem straši. Slednjič pa se moramo mirno podvreči temu, kar nam laški očetje določevajo. Ljudstvo, katero ni še tako demoralizovano, kakor bi kdo mislil, mora oči odpreti ter začeti delati v svojo korist in ne v korist svojih sovražnikov.

Nezadovoljnost radi sedanjega slabega vladanja in zatiranja je prevelika, da bi ljudstvo nemo gledalo šopirjenje in egoistično in stranskarasko ravnanje mestnih očetov. Progressova večina v mestnem svetu je prava mōra, ki tlači vzlasti slovensko prebivalstvo Trsta in njene povsem slovenske okolice; to večino treba bode v prihodnjih volitvah odstraniti ter na nje mesto postaviti večino patrijotov, pravico-ljubnih avstrijskih Italijanov in Slovencev.

Upanje imamo trdno, da v okolici povsod z našimi kandidati prodremo in če se onim 380 konsortistom pravična prošnja ne odbije, upati je dobrih volitev tudi v mestu.

Kaj so do sedaj počenjali liberalci v mestnem svetu in kaj počenjajo še sedaj, znano je povsod. Zato ni dvombe, da bi se tudi tržaško ljudstvo, ki je z avstrijskimi čuti navdano, ne zbudilo in ne volilo svetovalcev, ki bodo vero in narodnost volilcev čuvajoč, ob enem vedeli ceniti ljudstva mišljenje ter bodo zvesti Avstrijci.

Kako se je dozdej žalila Avstrija v Trstu od mestnega svetovalstva samega, ki bi moral prebivalstvu v domoljubni zglede biti, kažejo nam raznovrstni časniki, ki nemajo na sebi nič drugega, razven avstrijskega koleka — druge avstrijske stvari so jim španjska vas, avstrijski presvitli cesar jim je toliko, da ga organ najhujših Iridentarjev »Independente«, niti omeni ne, ko v svoje l naše mesto pride, — ki so pa, ko italijansko kraljico glava boli, koj vznemirjeni ter pisarijo pol sežnja dolge članke, pa še ne morejo vsega dopovedati, četudi bi radi. In se bahajo, da so mestnega magistrata organi ter od njega podpirani: torej zastopajo ideje in misli večine mestnega svetovalstva!

Kakega duha so mestni svetovalci, to se opazuje pri vsakej avstrijske slavnosti, ki se tu priredi, pri kojej se vedno odlikujejo se svojo nenavzočnostjo! Kakega veroizpovedanja so, kažejo nam prav ista njih glasila, ki si ne morejo kaj, da ne bi vedno nad katoliškimi duhovniki (katerih je 1, Slovencev) svojih neslanih burk ne uganjali, raznih stvari jih dožljivi: vera jim je — poln želodec, zlato tele.

Niti ko se v stolnej cerkvi kaka cerkvena slovesnost obhaja ni jih zraven.

Kaj naj bi rekli o Mojzesu? Ali ne o onem Mojzesu, ki je Izraelce peljal skozi puščavo, ampak o tržaškem Mojzesu. Slična sta si le v tem, da sta oba nekrščena; tržaški Mojzes (ki je tudi krivonosec) razlikuje se s tem od prvega, da je prvi

vodil zgolj nekrščence (ker krsta tedaj ni še bilo), naš Mojzes pa vodi krščene, katoličane; trž. Mojzes Luzzatto je namreč predsednik šolskega odseka: vodi toraj in nadziruje tržaške šole, ki so, akoprem vse katoliške, pod nadzirovanjem žida!

In naj bi ljudstvo bilo s tem zadovoljno?!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Levičarji vsak teden kaj novega zvarijo, da bi vrgli ministerstvo, sami seli na njegove stole, ukazovali, sebi žepo polnili in Slovane zatirati. Zdaj se jim je v glavo ubila misel, da bi politično modro bilo, ako se Galicija in Bukovina odcepiti iz skupine predlitavskih dežel, da bi potem Poljaki in Rusini ne pošiljali več poslancev na Dunaj v državni zbor, Dalmacija pa naj bi se priklopila Hrvatske. Tako, računajo ti modrijani, prišla bi levica zopet v večino, primorala ministre k odstopu in svoje može pominstri. Misel ne bi napačna bila, ako bi se dala izvršiti, a tu je spotikljaja kamen. Za tak sklep bi v državnem zboru trebalo dve tretjini glasov, a teh nikakor ne bode mogoče dobiti; in da bi se tudi to, kar pa je neverjetno, zgodilo, potem bi morala temu sklepu pritruditi tudi gosposka zbornica, in tu je še večji kamen spotikljaja, na vse zadnje pa bi morala še krona tak zakon potrditi, in tu pa je taka skala, ki sega do oblakov. Kako bi se mogla krona tako ponižati, iz rok dati staroslavno svojo mogočnost, dopuščati, da se slabé in trgajo vezí, ki vežejo avstrijske dežele na presvitlo našo cesarsko hišo! To nikakor ni mogoče. Vse ostane tedaj pri starem, dežele se na dajó trgati tako, kakor stare cunje; Galicija, Bukovina in Dalmacija ostanejo še dalje spojene z drugimi avstrijskimi deželami, poslanci teh dežel bodo še, kakor doslej, hodili na Dunaj in tu v državnem zboru delali za blagostanje svojih dežel in vse države, levičarjem pa se bodo še dalje skomine delale po nedosegljivih ministrskih sedežih.

Dogovori zastran ponovitve avstrijsko-ogerske carinske in trgovinske zveze so se včeraj pričeli na Dunaji mej ministri obeh državnih polovic. V ta namen je bil uže 4. t. m. pod načelništvom grofa Taaffeja ministerski svet, da se določi postopanje avstrijske vlade o tej zadevi.

O Brnu se v zadnjih časih — preveč govori. Najprej so se tam delavci uprli gospodarjem, potem so Nemci napravili nek »Sängerfest« s dražbo na Čehe, ker to je sol in poper skoraj vsacega »Sängerfesta«. Mestna policija pa se je pri tem hujskanji tako vedla, da je nastala prašanje, ali je ta policija postavljena za to, da čuje na red in mir, ali da neti neredi in nemir. Vsled tega je moravski deželni namestnik šel na Dunaj poročati grofu Taaffeju o tej stvari in utegne se zgoditi, da se mestna policija popolnoma odpravi in prevzame policijo država v svojo skrb, in to bi najboljšje bilo.

Vnanje dežele.

Srbski kralj se je 3. t. m. vrnil v Beligrad.

Španjski kralj je 2. t. m. nenadoma odpotoval v Aranjuez, kder kolera najhujše razsaja; to pa se je v Madridu naglo zvedelo, in ko se je vrnil, sprejela ga je nebrojna množica z velikim navdušenjem.

Ruska vlada pripravlja zakon, po katerem bo nočno delo žensk in mladih ljudi po vsem carstvu prepovedano; drug zakon pa vredí cenó kruna in postavi posebne komisije, ki bodo na to gledale, da se bo povsod pekel in prodajal le popolnoma zdrav kruh.

Iz Sudana se poroča, da Mahdi biva v Omdurmanu in zbira vojsko, s katero hoče Egipt napasti; ali pri tem poslu ima velike težave. Sudanci so se naveličali vojne, ki uže štir leta traje. Tudi je v Sudanu velika lakota, ker se lansko leto še polovico polja ni obdelalo, ker so se bali Angležev. Tudi denarja zelo pomanjkuje. Ker se iz Sudana nič več ne izvaža, zato tudi ni denarja v deželo, in še ta, kar ga

je, gre v Tripolis in Benghasi, od kodar Mahdi dobiva orožje in strelivo. V Mahdijem ostrogi je neki zbranih 6000 mož z 800 kamelami, pa polovico njegove vojske nema obleke, ker obleka je zdaj tam silnodraga. Tudi Mahdi nosi le belo sukno in spodnje hlače, na nogah pa ima sandale, vse zlatom pretkane.

Francoska poslanska zbornica je 6. t. m. sprejela mirovno pogodbo s Kitajci.

Iz Anama poroča poveljnik Courcy, da ga je 5. t. m. po noči, ko je prišel v Hue, nenadoma napadla anamitska posadka iz trdnjave. Napastniki so bili odbiti, Francozi imajo šestdeset mrtvih in ranjenih, Anamiti pa dvanajst do petnajststo mož. Courcy dostavlja, da ni nobene nevarnosti, ker ima v rokah trdnjavo in blizu tisoč kanonov. Vzrok tega napada ni znan.

DOPISI.

Iz Škrbine, 5. julija 1885. — Ne le v Pliskovici, temuč tudi v Škrbini je zadnje dni precej živo, ker tu skozi drži lepa nova cesta proti Pliskovici. Tudi mene je nekaj uleko tja.

Prišedši v to vas, stopim v krčmo starega prijatelja Ivana Adamiča, da bi se spočil in okrepčal, a danes nisem našel ni enega praznega sedeža, ker so romarji vse zasedli in praznili kozarce dobrega vina.

Moje veselje je pa bilo to, da sem slišal prepevati od domače mladine mnogo slovenskih pesen; pohvalil sem pevce, a oni so mi na moje radost odgovorili, da mi prihodnjič ustrezajo še z lepšimi pesmami. To me bo res veselilo, le to željo imam še, da bi se domača mladina poleg narodnih tudi cerkvenih pesem naučila. To jej bode še v posebno čast. Ogledal sem tudi lepo obdelana polja in pohvaliti moram kmete, da se tako marljivo s kmetijo pečajo.

Ko polje ogledujem, približa se mi nek kmet, ves srdit, ter mi reče: Prišel sem na polje, da bi pokusil sad svojega truda, pa niti enega ni več na drevju, ali ne bi se človek jezil nad takšnim hudo-delstvom?

Zatoraj priporočam poljskemu čuvaju, naj polja z vso skrbjo nadzoruje.

V daljšem pogovoru mi je ta kmet pripovedoval, da so tamošnji kmetje zadnja leta, ko so imeli mnogo več živine za pašo nego letos imeli le enega čedarja; letos pa, ko se je številno živine zmanjšalo, najeli so si še enega. Da bi iz tega le ne vstal prepri, najprej mej obema čednikoma, potem pa še mej vaščani.

Komen 6. julija 1885. (Izv. dopis).

Vsakteremu je znano, da je na Krasu preveliko vere v vražje copernije, narejanje itd. Vsako malenkost obračajo in zavijajo po svojih domišljijah in si jo hočejo z vraznimi sredstvi razlagati. Tako se je tudi v Pliskovsko prikaznijo združilo mnogo taci kombinacij. Velikokrat ste tudi Vi, bl. g. urednik, v svojem cenjenem listu bičali vraže mej ljudstvom.

A v zadnji »Edinosti« zdi se, kakor da bi neki Vaš dopisnik strinjal se z brezpotrebim razširjenjem prikazni na Plisgmajni, katera se vsak dan drugače pripoveduje. Tudi otroci (4), vedno drugače in 2 enako ne govorita. No, zdaj menda tudi ta dopisnik spozna, da pri taci zadevah ne sme samo ljudstvo soditi, temuč tudi država in cerkev, ali svetna in duhovska oblast. V saboto so namreč prišli žendarmi in voz s škalarjem, ter so odpeljali ves napravljeni altar (kar je bilo manj vrednih reči so tamkaj sežgali) in 8 mož na vrhu, ki so se za to najbolj prizadevali, v Sežano b. okr. glavarstvu v preiskavo.

Toraj če bo na tem kaj, k malu se pokaže, in če bo — gotovo duhovni ne izostanejo, ampak v procesijah bodo šli, kakor se čuje od njih, na tisti kraj, da počaste nebeško kraljico. Če pa ne bo nič, no potem je bolje, da vsak doma ostane ter doma M. B. česti.

Da pa nekdo 2 duhovnika vedno hoče pikati v Vašem listu in tudi zdaj, to je najbrže vsled tega, ker sta ljudstvo podučevala, da mu ni treba na gmajno hoditi dokler se stvar ne dokaže in postavno potrdi.

Tudi so bili neki nasprotniki »bralnega društva« mej svet raznesli neko smešno (ko bi ne bila hudobna) pravilico mej ljudstvo zaradi prikazni M. B. in pa neke večerne veselice pri g. sodniku na sv. R. telesa dan, kder sta bila tudi oba duhovnika, kot uda »Bral. dr.« navzoča. Na vsej stvari ni nič, a če se hoče pohujšanje napraviti, napravi se lahko.

Dosedaj so bili in so še vsi duhovni zoper resničnost one prikazni — kakor je tudi v Vašem cenjenem listu poprej neki dopisnik izvršno opisal — in mej njimi zoper prikazen sta tudi oba duh. kaplana v Komnu, dokler se resnica ne skaže. Jaz sem še celo o priložnosti prijateljski opomnil gosp. vikarja iz Pliskovice, kaj ljudje

pravijo o njegovem cerkovniku na gmajni, da namreč vpliva tudi na otroke itd., a zato se je močno mežnar razsrdil, ko mu je bil gospod vikar to povedal. In to je najbrže jedro onega dopisa. Sploh zmešnjave so nastale velike. In duhovnov in časnikarjev dolžnost je delati za mir, kazati resnico in zabraniti vsakovrstne zmote na verskem ali narodnem političnem polju.

Naše bralno društvo je jako koristno in da se časoma vedno bolj utrdi, ker mesečnina se je uže zdaj zdatno znižala, da bi se vstop v društvo olajšal vsacemu stanu. O »Liri« pa se nič več ne sliši, in morebiti pristopijo nje udje našemu društvu, ko spoznajo, da mi jim nismo nasprotni, ampak, da jih radi sprejmemo vse, razun nemirnežev.

P. S. Učiteljsko osebje je o tej zadevi spoznalo, da je edini namen v dopisu s Kraso v zadnjem »E.d.«, v zadnjih vrsticah, da hoče neka stranka par duhovnov s tem piknoti, ker ono govoricu je tudi sama stranka iztuhtala in raznesla.

Prvi del, govoreč o prikazni — tudi ni tak, kakor so ga oni 4 otroci govorili. Gosposodične učiteljice, ki so bile tudi v Pliskovici in so govorile o tej zadevi z onimi 4 deklicami, katere pravijo, da so vidle prikazen, reklo so, da so se otroci s kamnički igrali (nedolžna igra) in da jim je M. D. rekla: Ne »lučkajte« — ampak molite, ker če ne, pojdetе v pekel (!) — da pa niso imele knjige, ne podob — vsaj o tem niso otroci proti učiteljicam nič opomnili. — Taka je stvar. Sicer pa se vse zdaj tako, zdaj drugače pripoveduje. Izvrsten je bil poprejšni podučilji dopis v »E.d.« — a ne tako — zadnji*).

Sicer pa, če se resnica za prikazen potrdi od zato postavljenih oblastnih — potem hočemo vsi verjeti. — Pa zdaj tudi otroci sami niso vedno stanovitni v pripovedanji prikazni, tako, da se uže kinetom sploh vsa stvar sumljiva dozdeva. Duhovniki podučujejo ljudstvo o tem v pravem zmislu.

Iz Števerjana. (Izv. dop.) 1. jul t. l. je imelo naše kat. bralno društvo svoj letni občni zbor. Koj po 4. uri so se zbrali udje v bralno sobo in dvorano, ko da znamenje g. predsednik in koj je bila večina udov vsak na svojem mestu. Na to pozdravi g. predsednik nazoče udje, ki so se bili v tako obilnem številu zbrali, za predmet si vzame g. predsednik drevo, ki je bilo pred malo leti v zemljo vsajeno. Drevo je začelo krepko rasti in močne vrhe razširjati. Povedal nam je, kako ga močno veselil, da so se udje tako lepo poprijeli čitanja časopisov, tako da uže uro vsakemu časopisu računijo, kdaj ga pismošosa prinese, da še celo na poti jih jim more vročati. Tako hodil časnik iz roke v roko in ko zvečer pride v bralno sobo, čitajo ga pa ostali udje, ki niso imeli časa po dnevu. G. predsednik je govoril o vsakem vrhu posebe in v veseljem ogledoval krasno drevo! Pa žali bog, kaj je zapazil na najlepšem vrhu, neko bolezen, ki se prijemava navadno pevecov; dokler še ne znajo in so odvisni od pevovodja, gre vedno dobro, ko pa se nekoliko nauče, uže hoče vsak več znati in drugemu ugovarjati, in tako šine ogenj v stredo, da vse skupaj popusté. In tako je tudi pri nas; bilo je lepo petje pred malo časom, ko so naši pevci in pevke stopili na oder.

Ali ni bilo to kaj krasnega? In v praznike velikonočne in sv. Florijana, ali ni bilo to zopet kaj veličastnega?

Naj jim bode izrečena prelepa hvala na tem mestu za ves dosedanji trud, toliko v cerkvenem, kakor tudi v narodnem petju. Pa tudi g. pevovodju J. Mariniču, nevtrudljivemu narodnemu delalcu, naj slava ne izostane, kajti kdor pozna njegovo delovanje v Brdih, mora iz srca vsklikniti: Bog ga živi na mnoga leta! Torej dragi mi pevci, poprimitе se zopet začete ta petja prav izkreno, kajti s tem povikšujete čast božjo, narodno in lastno. Vam pa predragim dekletom želimo, le tako naprej, kajti prav kmalo vam bode dana prilika, da nas očarate z svojimi milnimi glasovi.

Druga točka dnevnega reda je bilo tajnikovo, tretja točka pa denarničarjevo poročilo. Pri drugoči točki nemamo česa omeniti. Pri tretjeji pa se moramo pohvalno izraziti, kajti pri vsem tem, da so udje le kmetije, in z denarjem le pičlo priskrbeni, vendar se je pokazalo, da je še precej denarja v blagajnici.

Četrta točka je bila volitev predsednika, 8 odbornikov in dveh namestnikov.

Na predlog Stefana Makuca se voli predsednik po vsakliku, 8 odbornikov in dva namestnika pa po listih. Gospod predsednik se zahvali za skazano mu čast in zagotovi, da bode skrbel po svojej moči za vsakovrstni napredek. Izvolijo se potem trije udje neodborniki za pregledanje ra-

čunov. Zdaj se seja pretrga za nekaj časa, da se udje nekoliko pogovoré.

Ko so udje lističe napisali, vzame Štefan Makuc klobuk in udje so po vrsti liste v klobuk položili. Z taj se začno šteti glasovi, a proti koncu pride še nekaj udov. ki niso še listov napisali in oddali, zdaj si liste napišejo in oddajo, pri tem poslu pa dva uda oddasta več listov, najbrže v šali. Vsi ted tega predsednik štetej nemudoma ustavi in dotičnika posvari. Potem se vsa volitev ponovi in vsak je moral ustmeno glasovati. Z večino glasov so bili izvoljeni ti le gg: Anton Gregorič, Štefan Makuc, Jožef Vogrič, posestnik, Jožef Klainšček, Jožef Pintar, Leopold Marš, Janez Bratuž in Anton Terpin, namestniki Jožef Bratuž in Janez Marinič.

Zaradi neumestne šale se je zborovanje nenavadno dolgo zavleklo, tako da se je čudno zdelo nekaterim, ki so vso stvar opazovali, da se je vse tako lepo in mirno izvršilo. Lepa hvala tistim občinskim starešinam, ki so naši udje in pri nas bili stanovitni do konca.

Peta točka, razni nasveti. Tukaj se oglasi J. Knez, in predlaga, naj se zniža mesečina od 15 kr., na 10 kr. Gosp. predsednik mu ugovarja, da se za zdaj to še ne more zgoditi. Pri glasovanji je padel predlog, in je mesečina ostala pri starem.

Drugi je prosil besede Alojzija Gabrovic za dva predloga, prvi predlog je obveljal, da se napravi veselica brž ko bo mogoče, in tako tudi drugi, da se hode slavilo rojstvo Nj. veličanstva presvetlega cesarja tako le: zjutraj slovesna sv. maša in po polne podok o kmetijskih predmetih. Tretji je prosil besede Jožef Klainšček in predlagal, naj novi odbor priskrbi za postrežbo pri veselicah. Na ta predlog g. predsednik odgovori, da to spada v odborovo področje, in ker je predlagatelj v odboru, lahko svoje nasvete temu stavi.

Slednjiž prosi še Štefan Makuc za besedo in se spominja vseh dobrot, ki jih društvo uživa od visokorodnega gosp. barona Formetina, in izrazi željo, da se mu občni zbor zahvali s tem, da vsi udje vstanejo z sedežev in živijo vskliknejo, kar se je tudi zgodilo. Po tem se še enkrat oglasi zadnji govornik, in izrazi željo, da se Nj. veličanstvu presvetlemu cesarju Franc-u Jožef I. stoji trikratni živijo zakliče, in zdaj tako mogočno zaori, da je bilo daleč na okoli slišati. Potem gosp. predsednik naznani, da je seja končana.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Mesto Horodenka v Galiciji je zadnji teden večinoma pogorelo. Cesar je poklonil pogorelcem 3000 gl.

Božje pet na Velegradu na Moravskem je deželno namestništvo vsled razpisa ministerstva za notranje zadeve začasno prepovedalo. To se je zgodilo vsled tega, ker so vstale tam kozé, škariata in legar. Iz Velegrada pa poročajo, da tam ni takih bolezní. Erkläre mir Graf Oerendur . . .

Procesija sv. B. Telesa bode v Rojanu v nedeljo ob 7 uri zjutraj. Za procesijo delajo v Rojanu; kakor vsako leto, tudi letos velike priprave. Popoludne bode zabava pri Boletu, katere se vdeleže rojanski in drugi pevci.

Poštni uradniki so v Trstu nekateri prav izvrstni gospodje, ki spoštujejo vse narodnosti. Ali je tudi par takih, ki Slovencev ne morejo trpeti in so v nekeje zvezi z lahonsko »Salobardo«. Preveč takega osebja je na tuk pošti, ki ni zmogljivi vseh treh dež. jezikov, nekateri uradniki prav za prav ne znajo družega, nego italijansko in taki se potem še posebno obrezajo na Slovence, ako jih kaj prašajo v slovenskem jeziku. Te dni smo dobili več pritožeb od slovenskih strank v tej zadevi. Prosimo slavno c. k. poštno ravnateljstvo, ki je sicer rado pravično na vsako stran, da to stvar preiskuje in nekatero uradnike s potrebnim povzarkom podučí, kako je treba ravnati se strankami.

Kakonapredujejo c. k. pošne hranilnice. Lansko leto v mesecu juniju se je po vsej Avstriji vložilo v pošne hranilnice f. 2.994.639,37, letos pa se je v juniju vložilo v iste hranilnice uže f. 24.163.341,87 sold. Vloge so od lanskega leta sem vsak mesec čudovitno rastle, v juniju lanskega leta so stranke vložile 4 milijone, v avgustu 5 milijonov, v septembru 6, v oktobru 8 $\frac{1}{2}$, v novembru 9 $\frac{1}{2}$, v decembru 11 $\frac{1}{2}$, v januarja 1885. 14. v februarja 14 $\frac{1}{2}$, v marciju 19, v aprilu 20 $\frac{1}{2}$, v maju pa uže blizo 22 milijonov gold. To kaže velikanski napredek in veliko korist poštini hranilnic, kajti še ne kmalo kaka institucija ni tako hitro napredovala, kakor ta.

Tržaške novosti:

Na tuhašnjem državni gimnaziji so se vršili ustni zrelostni izpiti od 30. jun. do 3. julija t. l. pod predsedstvom deželnega šolskega nadzornika g. Gnada. K izpitu se je oglasilo 22 kandidatov, in vsi so dobili spričevalo zrelosti.

Izleti po morju. V nedeljo je bil izlet po morju v Grado, ali zaradi slabega vre-

mena se izletalci niso mogli vrniti v nedeljo zvečer, ampak so morali slabo prenočiti v Gradu, in so se vrnoli še le v ponedeljek popoldnu. — Rudečkarško društvo »Unione Ginnastica« pa je napravilo v nedeljo izlet v Piran. — Pravijo da je proti vsakem pomorskemu pravilu obešilo na glavno jarbolo svojo zastavo, da se je na krovu videla tudi kaka rudečebelozelena zastava in da so se v Piranu tudi godile v ožih krogih majhne demonstracije. — Pustimo jim veselje.

Koncert »Tržaškega podpor. društva« v Restaurant Posun se je preložil zaradi neugodnega vremena na dan 12. julija.

Velika veselica društva Previdenza v soboto ni bila tako obiskana, kakor druga leta. Javni vrt je bil ves lepo dekoriran in umeteljni ognji prekrasni; toda društvo ni v pravih rokah, in zato zgubljava. Omeniti nam je, da je to društvo v javnem vrtu razobesilo več dekoracij v italijanskih barvah, ali policija je dala še pred začetkom veselice vso tako šaro odstraniti.

Zaradi nevarnosti pred kolero so začele oblastnije dobro paziti na zelenjavo in sadje, katero se prodaja po Trstu, in te dni policija preiskuje tudi vsa ona stanovanja, katerih gospodarji ubogim ljudem dajajo prenočišča. Mnogo takih gospodarjev bode kaznovanih zaradi nečistost. Tako je prav, ker enake spavnice lahko postanejo pravo ognjišče za nalezljive bolezni.

Nesreče. 71. letni tržaški krečmar Valentin Jurza se je predvčerajšnjem za mestno hišo zgrudil na tla, prijela ga je strašno slabost, odpeljal so ga v bolnico, kjer je pol ure potem umrl. — 9 letnega Antona B. je predvčerajšnjem povozil nek izvošček ter ga močno poškodoval. — 78 letnega Jožefa Vodopivca iz Velikega dola je prijela predvčerajšnjem na ulici taka slabost, da se je na tla zgrudil ter ga je policija odpeljala v bolnico.

Tepeži. — Mej nekim istrskim kmetom in nekim prodajalcem zelenjadi se je predvčerajšnjem na velikem trgu unel hud prepír zaradi plačila; konec prepíra je bil hud boj, oba tako ranjena, da so ju morali odvesti v bolnico.

Tudi naše ženske se pretepejo in si rane sekajo. Spril ste se v ponedeljek dve dekli, katerih ena je dobila v tepežu z nekim žlezom po glavi, da se jej je precej krv ulila.

Poskušeni samomor. 16 letna šivilja, Jožefa W. se je preveč pajažila z nekim ljubčkom; zaradi tega so jo stariši večkrat kregali; oni večer pa tudi teplí. To je dekle tako užalilo, da si je napravilo pi-jačo iz žveplenik in to strupeno pijačo popila. Mati je to k malo zapazila in dekle dala odvesti v bolnico, kder se še zdravi in v kratkem popolnoma ozdravi. — Tržaška odgoja je tega kriva.

Surovost. Nek tržaški potepuh je 60 letnega okoličana Miho Saneina iz Skednja brez vsacega uzroka tako močno mahnol po glavi, da se je ubogi mož zgrudil na tla krvaveč, ter se je moral dati odvesti v bolnico, da mu zdravijo rano. Prav tako je nek Tržaški fakir ranil delalca Antona Kovačiča samo zaradi tega, ker mu ni hotel zadnji podariti španjolet. — To je hvalizana laška kultura.

Za lovca. 20. julija t. l. ob 11. uri dop. bode na tuk magistratu dražba lova v okolici. Klicna cena je f. 602, enolika je kavejja. Kedor hoče lov imeti, mora položiti kavjejo in plačati za 1 leto naprej najemščino.

S tramway-a skakati je posebno tujcem, ki se še niso vozili na tak način, jako nevarno. Predvčerajšnjem si je nek gospod Ive s Rovinja nogo zvinol, ker je neprevidno skčil s tramway-a in pa nek agent iz Dalmacije je prav zaradi enake napake padel na tla ter si celo skoro prebil.

Policijsko. Dve ženski, ki sti nemško govorili, pa ne moreti biti od daleč, ste se te dni kvartirali v neko tuk. gostilno, več dni jeli in pili, računa za blizo 40 gld. napravili, potem pa zgjololi brez sledu. — Na velikem trgu je nek doigoprst nekeje ženski iz žepa vkradel možnjico, v katerej je bilo 18 gld. in par zlatih uhanov. — Neko Režiko C. Istrsko lekoživko so žaprlí, ker se je z nekim moškim po bošketu vlačila, zaradi nemoralnega vedenja na ulici je policija zaprla tudi neko Nežko D. iz Idrije; zaprla je policija te dni več razsajatev in navadnih uzmovičev, mej njimi nekega botegarja, ker je neko ženico na javnej ulici pretepal. Nekemu natakarkarju so tatje iz zaprte sobice pokradli vse, kar je imel kaj vrednega. Nek 30 letni fakir je celo izpred zaloge petrolja v ulici Torrente vkradel cel sod petrolja; ali policija je tička k malo imela.

Ozbiljen preudarek — **ozbiljno delovanje.** Kako surovo in zaničljivo laški listi Slovence dan za dnemov napadajo, to je vsakteremu znano. Oni budé neutrudljivo srd do nas in dražijo Lahe proti nam. Mnogo neodrešenih pošilja slovenske delavce in služkinje iz služb, Slovincem nečejo dajati zaslužka in hočejo sploh tako z nami postopati, da se vsacemu poštenemu človeku gobjusi.

Pri takšnih okoliščinah treba je tudi nam, da ne gledamo križem rok to delo-

vanje, ampak tudi mi moramo uprav zdaj z vso silo temu nasproti delovati, mi jim moramo z taisto mero meriti, s katero oni nam merijo. S tem jim pridemo najbolj do živega. Res, skrajni čas je, da začnemo ozbiljno delovati, da stopimo trdno na noge ter pokažemo našemu sovragu, da moremo tudi mi bez njega sveti.

Mnogo denarjev nosimo mi, posebno vrli naši okoličani, tem požirakom, kateri se z našim denarjem masté, nas pa zasmehujejo in psovajo. Žal za vsak bori novčič, kateri nesemo nam sovražnemu kupcu ali obrtniku. S tem denarjem polnimo žepo onim, kateri nas toli sovražijo, in ti rabijo ta denarv našo lastno škodo. Dragi rojaki, odpravimo to nedostatnost, to napako! Svoji k svojim! to naj nam bode naše geslo in tega gesla naj se vsi Slovinci krepko držimo. Podpirajmo naše domoročce, nosimo naše denarje našim prijateljem, kateri s tem denarjem zopet nas podpirajo.

Mnogim Slovincem pa bi bilo ustrezno, ako bi naši trgovci in obrtniki tudi slovenske napise priskrbeli. Da bi naši rojaki zavolj slovenskih napisov škodo trpeli, to ni verjetno in je le prazen strah, ker pošteni Italijani bi radi tega tudi še dalje hodili k njim kupovat, mi Slovinci pa bi jih tim bolj podpirali, ker nas bi uže slovenski napisi na našo dolžnost spominjali. Napisi v raznih tujih jezicah, grški, nemški, francoski, angleški se šopirijo po našem mestu, zakaj pa ne bi mi domačini imeli slovenskih napisov?

Slovenski jezik mora postati bolj javen in čislán v našem mestu; ako pa hočemo to doseči, ne zadoščuje, da se mi Slovinci le v raznih društvih in mej seboj kažemo kot Slovence, v javnem živjenju pa ne. Mi se moramo povsod in zmirom kot Slovinci vesti, zmerom slovenski značaj svetu kazati. Govorimo torej vsi bez izjeme pri vsakej priliki, pri vsakem opravku v javnih uradnih itd. izključivo slovenski! Uspeh takovega vedenja nam ne more izostati; to pa bodo tudi oni čutili, kateri na nas tako strastno naržé.

Ne dajmo se našim sovražnikom strahovati! Ogbajmo se jih po mogočnosti, združimo se pa tem ožje mej seboj ter sami sebi pomagajmo! Bodimo složni! S tem obrnemo sovražnikove nakane v lastni naš prid. —elj.

Kmetijski poduk. Gosp. prof. Kramer bode predaval v tem mescu 3 nedelje zaporedoma v Istri in na Krasu o raznih kmetijskih strokah, in sicer v nedeljo, 12. t. m. po blagoslovu v Dekani, 19. t. m. po blagoslovu v Komnu in 26. t. m. tudi po blagoslovu v Kubežu.

Gospodarske zadruga so velike važnosti. Ko je g. Kramer zadnjikrat predaval v Podgradu, sklenoli so ondotni posestniki, da osnujejo gospodarsko zadrugo, kar je velike važnosti. Enaka zadruga pa bi bila morda še bolj potrebna v Koperskem okraju. Zato priporočamo posebno č. duhovščini, g. učiteljem in boljšim posestnikom omejenega okraja, da se udeležijo predavanja v Kubežu in v Dekani in da tam sklenejo, da se kmetijska zadruga za Koperski okraj prej ko prej osnuje. — Stvar je velike važnosti, zatorej na delo!

Treščilo je v nedeljo v eno ladijo ribičev poleg Grada; ladija je začela precej puščati in štirje ribiči iz Grada so utonili in ni več sledu po njih. Reveži so zapustili revne družine, žene in več otrok.

Iz Bukuja nam pišejo 25. junija ob 5. uri popoldne je strela udarila v hišo z slamo pokrito Andreja Lekšan v Bukujem pri Postojni na Notrajskem. bilo je v 2 minutah vse v plamenu; govejivo živlino so rešili, zgorela pa sta 2 prašiča vredna 50 for. Druge škode ni veliko, ker v sobe ni prišel ogenj. Pogoreli je tudi zavarovani. Ker hiša stoji na kraju vasi in je bil močan dež, ni se ogenj razširil.

Ljudske knjižnice je izšel 12 snopič z tremi lepimi povesticami in sicer: Sila, posl. H. Majar, Davoriša, posl. H. Majar in Skopuh prel. L. Gorenjec. Jako gorko priporočamo to rodoljubno podjetje blagej podpori našim rojakom.

Krec. Leposloven in znanstven list. Sodelovanjem prof. dr. Greg. Kreka in župnika Dav. Trstenjaka uredjuje dr. Jakob Sket, c. k. gimn. prof. v Celovci. Obseg 7. številke: Arabela. Roman. Spisala Pavlina Pakova. (Dajle.) — Pesni miadeniške ljubezni. A. Pin. — Stari Džuldaš in njega sin Mamet. Povest iz življenja v srednjeazijatskih pustinja. Ruski spisal N. N. Karazin, preložil Fr. Jos. Remeč. (Dajle.) — Napičnica. J. Kostonjavec. — Božja poezija. A. Funtek. — Narodne pripovedke. Priobčuje Mat. Valjavec. — O našem literarnem gospodarstvu. Spisal France Podgornik. (Dajle.) — O rastlinskem opranšeni. Spisal M. Gilenšek. — Noriški Fauriski niso bili Kelti. Spisal Davorin Trstenjak. — Što, kaj, ča. Spisal J. Šuman. (Konec.) — V spominsv. Cirila in Metoda. Andrej Fekonja. — Drobnoti. Izhajja v mesečnih zvezkih na 3—4 polah začetkom vsakega meseca; velja 4 gld. na leto, 2 gld. na pol leta in se tudi lahko po snopičih à 40 kr. v knjigarnah kupuje. Tudi letnik 1882, 1883 in 1884 se še dobi in

*) Naše geslo je: da se resnica prav spozna, treba čuti dva zvana: sicer pa moramo pristaviti, da zadnji dopis ni trdil, da se na Krasu godi kako čudo, prav tako ne, kakor ta dopis ne trdi. Menimo, da se v Pliskovici čuda k malu končajo in želimo, da se v Komnu potem pobratijo vsi — narodnjaki. To bi zelo potrebno bilo, in če je kaj dobre volje, tudi se mora zgoditi; strašno grdo je za pezdír sovražiti brata.

sicer po 3 gld., prvi letnik nam je pa pošel

Kolera na Španjskem še vedno huje razsaja. Zboli jih na dan okoli 1400 in umre polovico.

Za Narodni Dom! V Ljubljani osnovalo je več rodoljubov »Krajaarsko podružnico Narodnega Doma« z naslednjim poslovnim redom:

§. 1. Podružnica si prizadeva, pridobiti vsacega Slovenca za svojega člana.
§. 2. Vsak član plača na mesec 1 krajcar ali na leto 12 krajcarjev.

§. 3. Podružnica ima v vsaki fari svoje poverjenike, ki pobirajo krajaarske doneske in jih pošiljajo blagajniku »Narodnega Doma«, gospodu dr. Starčetu v Ljubljani.

§. 4. Blagajnik vodi podružnične račune v posebni knjigi, ter jih objavlja v vseh slovenskih časopisih.

Rojak! Pomen »Narodnega Doma« Vam je znan. Narod slovenski si hoče zgraditi v beli Ljubljani ponosno bram, ki bo središče njegovemu javnemu življenju in dom narodne slovenske zavesti. Pokloniti ga hoče v last prvemu našemu literarnemu zavodu, »Matici Slovenski«. Njej bo »Narodni Dom« donasal neposredne koristi; ona ga bo čuvala in hranila poznim rodom kot najlepši spomin slovenskega domoljublja!

Da se nam prej uresničijo te srčne nade, osnovali smo »Krajaarsko podružnico«. Skoraj nepoznate doneske bo popobirala od svojih udov, a vendar upa njen odbor, da nabere z malimi darovi izdatne svote.

Zrno do zrna pogača. Kamen do kamna palača! Ko bi žrtvoval vsak Slovenec na mesec le jeden krajcar, pomnožilo bi se v teku leta imetje »Narodnega Doma« skoraj za dve sto tisoč goldinarjev! Tako ugodnega vspeha pač ne pričakujemo; velik del teh denarjev pa se vendar lahko nabere, ako nas bodete blagovoljno podpirali, mili rojaki.

Zato se danes obrača odbor na vse domoljube slovenske, vabeč jih, da postanejo udje in delavci »Krajaarske podružnice«. Posebno prosil rojake po deželi, naj podpirajo njegov namen. Pozivlja jih da stopijo z od borom v ožjo zvezo in mu poverjeniki pomagajo nabirati doneske.

Oni rodoljubl. ki bi hoteli prevzeti poverjeništvu — lahek in neodgovoren posel — naj blagovoljno naznaniti svoja imena. Odbor se bo de potem pismeno z njimi natančneje dogovoril.

Napis je: Krajaarska podružnica »Narodnega Doma« (Dr. Jos. Stare) v Ljubljani.

Rojak! Podpirajte nas v obili meri; narod slovenski se bo de vedno hvaležno spominjal onih, ki so bili zvesti sini njegovi!

Odbor

Krajaarske podružnice »Narodnega Doma«.

Ker se zaradi naglega odhoda iz Kopra v Roč (Rozzo) nisem mogel osebno posloviti pri svojih prijateljih in znancih, ter se jim zahvaliti za njihovo ljubezen in prijaznost; izrekam vsem preserčno zahvalo, ter kličem: Z Bogom! živeli!

Ivan Arnuž, c. k. žandarm.

Listnica opravništva. G. F. St. v Metliki: plačano do 1. oktobra 1885.

Tržno poročilo.

Kava — cene trdne in nespremenjene; tendenca dobra.

Sladkor — mlahovost se polagoma vmika živahnejši kupčiji; tendenca je postala povsod boljša in so vsi tega tudi cene postale sopet nekoliko više.

Sadje — mlahova kupčija, cene vsaki dan slabše.

Olje — Poročila iz Italije uplivajo na znižanje cen.

Petrolje — stane denes f. 9.25, ali za kesneje mesce bočejo trgovci imeti 9.75 do 10, kar kaže, da je menenje za više cene uže v septembru.

Domači pridelki — fižol dobro kaže v mnogih krajih; zaradi tega se zdaj staro blago dobi po nizki ceni. — Maslo dobro štajersko stane f. 88 do 94.

Seno — dobro staro do 1.80, novo f. 1.30 do 1.50.

Galeti — v Gorici se plačuje domača lepa f. 1.40 do 1.60, japonska f. 1 do 1.20. V Istri plačuje se do 20 soldo manj. — Blaga še vedno dosti dohaja, posebno v Gorico.

Borsno poročilo.

Borsa nekoliko bolj mlahova, kurzi so nekoliko šli nazaj, in to vsled angleške nove politike Salisbury-a, ki je nekda te dni sopet zaropotal se sabljo.

Dunajska Borsna

dne 7. julija

Enotni drž. dolg v bankovcih	82 gld 60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	83 • 45 •
Zlata renta	108 • 85 •
5% avst. renta	99 • 35 •
Delnice narodne banke	861 • — •
Kreditne delnice	285 • 90 •
London 10 lir sterlin	124 • 35 •
Napoleon	— • — •
C. kr. cekini	9 • 86 •
100 državnih mark	5 • 89 •

Javna zahvala.

Pevskemu društvu »Zora« je blagorodni gospod Ivan Nabergoj, državni in deželni poslanec, blagovolil podariti 20 fr. za društvene namene, za kar mu tem potom izreka podpisani najiskrenejšo zahvalo. Pevsko društvo »Zora« na Vrdeli. V 6. dan julija 1885.

Ivan Marija Udovič, predsednik.

Štev. VII. prinaša te spise: 1. Gorazd: Časa nesmrtnosti. Povest v verzih. 2. Plavica: Spomin in želja. Pesem. 3. Dr. Fr. Detela: Veliki grof. Zgodovinski roman. (Dalje) 4. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih. 22. Podhruško. 5. L. Podgornikova: Glasb. vzgoja v Slovencih. (Dalje) 6. Iv. Vrhovec: Slavni Slovenci. II. Peter Pav Glavar. 7. J. Stritar: Pogovori. V. 8. Svoimir: Drobne pesmi. 3. 4. 5. 6. 9. Fr. Levce: Vodnikov pes. »Premaga« in »Mirov god«. 10. Janko Kersnik: Agitator. Roman. (Dalje) 11. J. Šuman: Odgovor na Strekeljevo kritiko moje slovnice. 12. Književna poročila: IV. S. Rutar: Politična in kulturna zgodovina štajerskih Slovencev. 13. Slovenski glasnik: Poziv slovenskim pisateljem. — Nove knjige slovenske. — Führer durch Krain und die Landeshauptstadt Laibach. — Truber Primus und die Reformation in Krain. — Archiv für slavische Philologie. Književnost hrvaška. — Popravek. — 14. J. Kalan: Šah. — »Ljubljanski Zvon« izbaja v mesečnih. po 4 tiskovne pole velike osmerke obsežnih zvezkih, ter stoji za pol leta 2 gld. 30 kr., za četrtleta 1 gld. 15 kr.

Ljubljanski ZVON

FRANC JERŠEK odprl je novo **pekarno** v ulici Corsia Stadion, v hiši, kder je bila poprej gostilna *Cervo d'oro*. — Njega priporoča tudi odbor delalskega podpornega društva v namen, da se posebno Slovenci pri njem poslužujejo, ker je mož podpore vreden in izdeluje izvrstni kruh po primernej cenil.

Assicurazioni generali

v Trstu (društvo, ustanovljeno leta 1831) To društvo je ražtegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje. Društvena glavnica in reserva dne 31. decembra 1884 f. 31,490.875 83 Premije za poterjati v naslednjih letih f. 21,006 641 83 Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1884. f. 83,174.457 98 Plačana povračila: a) v letu 1884 f. 8,637.596 13 b) od začetka društva do 31. decembra 1884. f. 178,423.333 51 Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobé v Trstu v uradu društva: Tergesteo, scala III. v prvem nadstropji.

Elija Treves izreže kurje očesa brez vse bolečine. Stanuje ulica delle Beccherie št. 13. Odprto je od 3 do 6 ure popoldne. Piazza Rosario št. 3, I. nadstr. Na leto, akose abonira plača le 2 for.

ŽELODČNE BOLEZNI je mogoče **HITRO** in **POPOLNOMA** ozdraviti po **JERUZALEMSKEM BALZAMU** edini in nedosegljivi želodčni pijači. Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke. Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se občinstvu kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugega, nego škodljivi zmes. Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil vsled svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce hitro krepečalne moči pravice prednosti nad vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi zdravilami, kar dokazuje tudi se vsakim dnem v več prashaen po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kišeške robarbare, katera korenika je poznana zaradi njene ugodnega upliva na prebavljenje ni čiščenje, je zanesljivo aradstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci peiporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesju. Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. **GLAVNA ZALOGA v LEKARNI G. B. PONTONI v GORICI.** Zaloga: v Trstu v lekarni G. B. Rois, na Roki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner. v Korminu v lekarni A. Franzoni. v Tominu v lekarni E. Paliaca.

Prodaja se hitna oprava, zaradi preselitve popisana prodajam vse svoje pohiše in gostilniško opravo, kakor: mize, stolice, klopi, ormari, posteljnijake, steklenice, kozarce ploške itd. Kedor želi česa kupiti, naj se do 20. avgusta t. l. oglasi pri meni. Na Opčinah, 25. junija 1885. Marija ulova Florijan.

Svicarska ČOKOLADA in CACAO AMED. KOHLER & FILS v LAUSANNE (Švica) ustanovljene 1830 leta. Odlikovano z medaljami prvoga reda. Generalni posredovalci za Avstro-Ogrsko IX. BERNSTEIN na DUNAJI Svicarska Čokolada in CACAO.

VELIKA PARTIJA ostankov sukna (3—4 metre), v vseh barvah za cele moške obleke, pošilja proti povzetju po 5 gld. ostanek. **L. STORCH v Brnu** tvarina (sukno), koja se nebi dopadala, more se zamenjati.

Bez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno. (Varstv. znamka) **Cvet zoper trganje** po dr. Maliču. je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žvrcih, otekline, otrpmele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo »cvetu zoper trganje po dr. Maliču« s sraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr. **Planinski želiščni sirop kranjski**, izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoči sokli in siropi. 20—20 **Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje**, najboljšo vrste, izborno zoper bramoro, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne otekline 1 stekl. 60 kr. **Anaterinska ustna voda**, najboljšo za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smrdljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr. **Kričistilne kroglice, c. kr. priv.**, ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijano osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaznem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah 4 21 kr; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Manjš, kakor en zavoj se s poštom ne razpošilja. **Naročila iz dežele izvrše se takoj Lekarna Trnkózy-ja** na mestnem trgu v Ljubljani.

Tržaška hranilnica Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 soldov do vsacega zneska vsak dan v tednu, razun praznikov, in sicer od 9. ure do 12 ure opoludne. Ob nedeljah pa od 10. do 11. ure zjutraj. Obresti na knjižice 3%. **Plačuje vsak dan od 9. do 12. ure opoludne.** Zneske do 50 gld. prav orecej, zneske od 50 naprej do 100 gld. je treba odpovedati en dan poprej, zneske od 100 do 1000 gld. z od povedjo 3 dni, čez 1000 gold. z od povedjo 5 dni. **Eskomptuje menjice, domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/2%.** **Posojuje na državne papirje avstrijsko-ogrske do 1000 gl. po 4 1/2%.** više zneske v tekočem računu po 4 1/2%. **Daje denar tudi proti vknjiženju na posestva v Trstu, obresti po dogovoru.** Trst, 24. marcija 1883.

VELIKA PARTIJA ostankov preprog (10—12 metrov) pošilja proti povzetju komad po for. 3 80. **L. STORCH v Brnu** tvarina koja se ne bi dopadala, more se zameniti.

Komoditeta in ekonomija zadnja novost. Pečati z avtomatičnim aparatom so dobro rabljivi zaradi natančnosti in hitrosti, s katero se more tiskati z njimi in zaradi trajnosti, ali vendar še preveč stanejo. Pečati na roko so bolj ekonomični, ali trebajo preveč postranski priprav. **Elegantni avtomatični pečat »Merkur«** kakor je tukaj naslikan pa ima vse prednosti avtomatičnih pečatov, a zaradi priproste konstrukcije in lahkote stane le fr. 3.50. Novi pečat MERKUR z avtomatičnem barvilom dobi se le v 64-20 odlikovanem grafičnem zavodu **H. FREISINGER-JA** Lloydova palača ulica »Mercato vecchio« 4 **V TRSTU.**